

FÖRVALNINGS- BERÄTTELSE

2019/2020

SAMMANFATTNING

4S har under verksamhetsåret arbetat med att vara kunskapande, driva utveckling och att påverka i enlighet med 4S vision att skapa ett långsiktigt och ekonomiskt hållbart ledningsnät.

Innehåll

4S Ledningsnäts uppdrag	1
Orsaker till problemen	1
En samhällskritisk funktion.....	1
Va-anläggningars kostnader	1
Kvalitetsproblem på nylagda ledningar.....	2
Bakgrund till bildandet av branschansatsningen 4S Ledningsnät	2
Förvaltningsberättelse 2019/2020	3

4S Ledningsnäts uppdrag

Syftet med detta samarbete är att sätta nödvändig press på utveckling av materialfrågor och reparationsmetoder kopplade till ledningsnätet. Därigenom höjs kvalitetsnivån vilket resulterar i ökad livslängd, allt för att säkerställa ledningsnätsägarnas 150-årsperspektiv.

Samarbetet mellan kommunerna ger:

- Ökad kunskap genom utbildningar och läggingsanvisningar.
- Säkrare produkter och arbetsmiljö.
- Längre livslängd på VA-material.

Möjlighet att påverka marknaden att tillvarata ledningsnätsägarens perspektiv på drift, underhåll och materialval.

Orsaker till problemen

Orsakerna till den uppkomna situationen är flera, dels handlar det om en marknadssituation där ett bristfälligt informationsutbyte mellan beställare/förvaltare, entreprenör och tillverkare. Men det handlar också om att det i dagsläget finns begränsade resurser hos

ledningsnätsägarna för metod- och materialvalsfrågor.

Slutligen har säkert arbets- och ansvarsfördelningen kontra garantiåtaganden med det hela att göra eftersom rörtillverkarnas ansvar är två år, entreprenörens fem och ledningsnätsägarnas 150 år. (Misslyckade fogningar av PE-rör måste inte heller nödvändigtvis uppkomma under garantitiden utan kan ofta uppkomma efter att den gått ut).

Som synes variera långsiktigheten i perspektiven och ledningsnätsägarna riskerar att ensamma få bära de stora kostnaderna när kvaliteten sjunker.

En samhällskritisk funktion

En grundläggande förutsättning för ett välstånd är en utbyggd infrastruktur (ledningsnät) för vatten och avlopp. Utan tillgång till dricksvatten och avlopp blir livet snabbt i princip en omöjlighet i ett modernt samhälle.

Således har varje välfärdsland ett väl utbyggt nät av ledningar för vatten och avlopp, ett ledningsnät som, för att ta Stockholm som exempel, uppgår till 220 mil vattenledningsnät och 310 mil avloppsledningsnät.

I takt med att nya områden exploateras och bebyggs så sker naturligtvis kontinuerligt en utbyggnad av ledningsnätet. Detta gigantiska ledningsnät bestående av äldre och nyare ledningar ska skötas, underhållas och repareras, dygnet runt året runt. Utan tillgång till vatten och avlopp avstannar samhället. Vatten- och avloppsförsörjningen är helt enkelt samhällskritiska funktioner som ett modernt samhälle inte kan fungera utan.

Va-anläggningars kostnader

Det är inte svårt att förstå att det handlar om gigantiska summor som bokstavligen talat är

nerplöjda i kommunernas ledningsnät för vatten och avlopp. Materialkostnaderna är stora, anläggningsarbetena är omfattande och kräver stor och dyrbar maskinpark och arbetet med reparation och ny läggning är synnerligen arbetskraftsintensivt.

Bara i Stockholm (Stockholm och Huddinge) investeras årligen hundratals miljoner i nya vattenledningar, för hela Sverige handlar det om miljardbelopp på årsbasis – och det är bara för de ledningar som tillkommer.

Kostnaden för att laga ett enda läckage kan uppgå till mellan 500 000 – 700 000 kr!

Det är således gigantiska summor som är i omlopp och av det följer att kvaliteten på ledningsnätet blir en nyckelfråga för kommunernas ekonomi, det gäller att sköta sitt ledningsnät på ett bra sätt och att nylägga med hög kvalitet så att kostsamma reparationer kommer efter många år av bekymmersfritt ägande. Stockholm Vatten anlägger exempelvis ett 150-årsperspektiv på nylagda ledningar.

Kvalitetsproblem på nylagda ledningar

Därför tog också Stockholm Vatten och Avfall situationen på största möjliga allvar när man under de senaste åren började uppleva en växande problematik kring reparationer av större PE-rör. Det blev allt oftare problem fastän ledningarna var så gott som nya. När man kontaktade andra kommuner för att börja inleda ett samarbete i frågan kunde man konstatera att man var långtifrån ensamma om att ha upptäckt denna typ av problem.

Bakgrund till bildandet av branschorganisationen 4S Ledningsnät

Detta var orsaken till att svenska kommuner såg sig tvingade att börja inventera problematiken och systematisera arbetet genom att starta en

arbetsgrupp – 4S Ledningsnät – för att tillsammans börja arbeta med problemen.

4S-gruppen bildades som ett VA-branschgemensamt initiativ under 2012 och består idag av medlemmar från kommuner runt om i VA-Sverige.

Förvaltningsberättelse 2019/2020

4S har under verksamhetsåret arbetat med att vara kunskapande, driva utveckling och att påverka i enlighet med 4S vision att skapa ett långsiktigt och ekonomiskt hållbart ledningsnät.

Detta år har varit en utmaning för hela samhället då Covid-19 slog till efter årsskiftet 2019–2020. Detta medförde även en utmaning för 4S, föreningen fick ställa om att bli mer digitala. Årsmötet hölls digitalt och fungerade utmärkt.

Under detta år har 4S inte kunnat delta på så många evenemang och seminarium då de flesta konferenser har ställts in. 4S har med framgång anordnat ett Teknikseminarium digitalt, där vi gick igenom vilka projekt som har drivits under året samt vilka projekt som kommer under 2021. Detta blev mycket lyckat och deltagandet var stort, så vi kommer fortsätta med detta koncept och redan under februari 2021 kommer det att anordnas ett nytt seminarium.

4S och Svenskt Vatten har fortsatt dialogen kring samarbete, vi har även förlängt vårt samarbetsavtal, där båda parter har intention att fortsätta samarbetet. Detta gör att 4S stärker sin position i utvecklingen av ledningsnätet i Sverige.

4S har även representanter som fungerar som ett expertstöd till Svenskt Vattens representant i uppdateringen av SIS 805. 4S ingår även i arbetet kring uppdatering av INSTA-CERT.

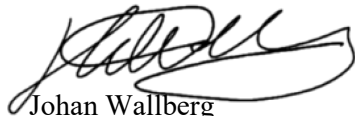
4S har under verksamhetsåret påbörjat och drivit ett antal projekt i enlighet med verksamhetsplanen. Bland de projekt som har bedrivits under året kan nämnas är FLT-tester, Testbädd för framtida vatten och avloppsinstallationer.

4S har under året haft flertal möten med olika representanter för kommuner/förvaltare och industrin/producentsidan samt olika kontrollorgan och testinstitut/företag i syfte att skapa förutsättningar för påverkan och nätverkande.

Under året har vi även fått två nya medlemmar Botkyrka Kommun och Mjölby Kommun, vi ser även att 4S skapar ett intresse ute i Va-Sverige.

Årets ekonomi visar på ett positivt resultat vilket är fortsatt kopplat till en släpande start av projekt som delvis kan kopplas till avvaktan på delfinansieringar, överskottet föreslås budgeteras som projektutrymme för kommande räkenskapsår.

Ordförande 4S

Johan Wallberg